

nom kelméhez hasonlítható, melybe beleakadnak az élesebb tárgyak. Akit túlzott érzékenysége zárt az érzékletlenség falai közé. Cipeli a meg nem értett apa, barát és író koloncát.

A mindig nagykabátban járó barát, akinek élete is ehhez a túl vastag, túl sok mindent beborító és eltakaró felöltőhöz hasonlítható, mely ellenáll az éles tárgyak kiálló részeinek. Akit túlzott sebezhetetlensége zár a sebezhetőség falai közé. Cipeli a mindent megértő ember és egy esetleg nem is létező barátság koloncát.

És a mindig kérdező és mindig gyászoló író, aki a kérdések kiizzadásával végre talán elföldelheti a válasszokat is.

„A Példabeszédek Könyve szerint mind a halál, mind az élet a nyelv hatalmában van.” Ha ez így van, akkor Györe Balázs talán száz-négy oldal erejéig győzedelmeskedett a halálon. Vagy még inkább az életen. Saját életén.

FINY PETRA

*(Kalligram Kiadó, Pozsony, 2006,
104 oldal, 1700 Ft)*

DRMÁRIÁS BÉLA:

Egy halott naplója

A túlvilág mindig is vonzó téma volt irodalomban, művészetben egyaránt, hiszen kívül van az emberi ta-

pasztálás körén, ezért csak a képzelet férközhet hozzá közel. Egyik újabb kori emlékezetes olvasmányunk Hamvas Béla *Túlvilági kalauz* című műve, amelyben többek között megállapítást nyer, hogy a témát érintő könyvek túlnyomó része valóságos, így „nincsen tekintettel azokra a gyakorlati szempontokra, amelyek pedig a modern korban élő embert a legjobban érdeklik”.

drMáriás Béla legfrissebb prózai alkotása azonban kifejezetten ezekre a szempontokra épül, amennyiben leépíti a túlvilágról alkotott, bárgyúan naiv elképzeléseinket, többek között a mennyország, a tisztító tűz és a pokol hármasságáról kialakult hiedelmet. Nagyon gyorsan kiderül, hogy az önvalomásnak tekinthető történet főhősét kifejezetten földi körülmények fogadják a mennyországban, ahol még többet kell dolgozni, robotolni, mint a Földön, mert a termelés hiperprodukciónak a értelmetlenség, logikátlanság hatja át, éppúgy, mint a néhai tervgazdálkodás idején: nem azt kell gyártani, amiből hiány van, és ami iránt valós kereslet mutatkozik. Csupán az a fontos, hogy az emberekre erőszakkal rásózzák mindazt az árut, amire nincs is szükségük, csak hogy az oligarchia jól érezze magát, és igazolva lássa abszurd jövőképét. A mennyország egy hatalmas áruházi üzem, amelynek fenntartása önmaga reprodukálását hivatott biztosítani: „Tökmindegy, hogy

valaki itt marad-e vagy máshová kerül, a helyzet ugyanaz. A halál mint megnyugvás nem létezik, mindenkinek dolgoznia kell, eladni és venni, vég nélkül, mindörökre, a világok csak színpalak.”

Az eladás végletesen öncélú tevékenység, úgymond „a nép ópiuma”, s aki jeleskedik a sok felesleges árucikk értékesítésében, az felfelé kapaszkodhat a számárlétrán, levetkezve szinte minden pozitív emberi tulajdonságát. A mennyországi lét tehát sokkal inkább kiforgatja az embert önmagából, mint a földi, ráadásul kiút sincsen, hiszen itt értelmet veszti minden menekülési szándék, még az öngyilkosság is: az ember már eleve halottként kerül oda, a halálból pedig nincs út egy újabb, „jobb” halálba. Marad tehát az örökös gyötrődés és szenvedés, az értelmetlen belső küzdelem a túlvilági lét ellen, amelyből csak egy kiút van, tudniillik ha a hős megszökik, és rádöbben, mindez rossz álom volt csupán. A Paradicsom cseppet sem csábít, a földi életnek még bolti eladóként is több az értelme: „Micsoda szörnyű hely ez a mi mennyországnunk! S mégis mennyire egyszerű, mennyire valós! Egy világ, amely a legmélyebb félelmeinkből és legbárgyúbb álmainkból épül fel, s azokból táplálkozik, mint egy megállíthatatlan, önműködő rémálom!”

drMáriás már 2004-ben megjelent *Lomtalanítás* című kötetével bizonyította realista stílusának élet-

revalóságát, csupasz erejét. Az *Egy halott naplója* továbblépésnek tekinthető, amennyiben ötvözi a szerző fanyar humorát, abszurd világképét és közlésmódjának könyörtelen közvetlenségét. Jellemeit pszichológiai érzékenységgel bontja ki, ám ügyesen elkerüli a lélekelemzés klasszikus buktatóit. A mű a fogyasztói mentalitás és életfilozófia hangsúlyos bírálata.

SZOMBATHY BÁLINT

(*Noran Kiadó, Budapest, 2006,*
184 oldal, 2699 Ft)

VARGA VIRÁG:

Sehrezád

Varga Virág első regényéről különösen nehéz egyértelmű, tömör véleményt alkotni; adódik ez a kötet nyelvi sokszínűségéből, struktúrájából, s a mű számtalan dimenziójából, amiket az alkotó megkérdőjelezhetetlen tudatossággal épít fel. A *Sehrezád* minden szempontból gazdag világán keresztül hamar nyilvánvalóvá válik, hogy irodalomelméleti és nyelvészeti ismereteinek, valamint az alkotás teoretikus elemeinek a gyakorlatban történő készségi szintű hasznosítása a szerző számára cseppet sem okoz problémát.

Az ezeregy éjszaka meséinek alapötletéhez nyúlni pedig különösen iz-